

KAUNO APYLINKĖS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Laisvės al. 103, 44291 Kaunas, tel. (8 37) 46 62 42, faks.: (8 37) 42 47 43, el. p. kauno.apylinkes@teismas.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302942349

KAUNO APYLINKĖS TEISMO VEIKLOS SRIČIŲ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VERTINIMO APRAŠYMAS

2022 m. rugsėjo 30 d. Nr. V4-1745

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 straipsniu, 2012 m. spalio 12 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) patvirtinta Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika (redakcija nuo 2021 m. vasario 3 d.) (toliau – Metodika), Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246, Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-246 patvirtintu Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo Kauno apylinkės teisme aprašu (toliau – ir Aprašas), Kauno apylinkės teismo 2021 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-6 patvirtintu Kauno apylinkės teismo antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planu 2021-2022 metams (redakcija nuo 2022 m. rugsėjo 5 d.), atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas Kauno apylinkės teismo veikloje laikotarpiu nuo 2021 m. liepos 1 d. iki 2022 m. birželio 30 d.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atliko Kauno apylinkės teismo teisėjo vyresnioji padėjėja – subjektas, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą – Indrė Cvilikaitė (toliau – ir Atsakingas subjektas).

Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. rugsėjo 14 d. įsakymo Nr. V-264 „Dėl Kauno apylinkės teismo veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo“ pagrindu korupcijos pasireiškimo tikimybė vertinama šiose Kauno apylinkės teismo (toliau – ir Teismas) veiklos srityse, nesusijusiose su teisingumo vykdymu:

1. Teismui skirtų lėšų naudojimas įstatymo nustatyta tvarka;
2. Atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymas;
3. Teismo valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas vertinamosiose srityse atliktas pagal Metodikos 9, 10, 12.1 - 12.4, 13 punktuose numatytus kriterijus.

Atliekant vertinimą naudoti teisės aktų ir dokumentų turinio analizės, prieinamos informacijos stebėjimo ir analizavimo metodai bei interviu metodas, pateikiant klausimus elektroniniu paštu.

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VERTINIMAS TEISMUI SKIRTŲ LĖŠŲ NAUDOJIMO ĮSTATYMO NUSTATYTA TVARKA SRITYJE

Teismui skirtų lėšų naudojimo įstatymų nustatyta tvarka korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas atliekamas nustatius, kad šioje srityje yra galimi šie korupcijos rizikos veiksniai: išoriniai ir sisteminiai, vidiniai, individualūs bei darbo proceso, ir veiklos sritis atitinka Aprašo 11.4 punkte nurodytą kriterijų – veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu.

Atliekant šios srities vertinimą analizuoti su šia teismo finansų naudojimo sritimi susiję teisės aktai, t. y. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas (VSAFAS), Lietuvos Respublikos teisėjų darbo apmokėjimo įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimu Nr. 1167, Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, Lietuvos Respublikos savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 524 patvirtintas liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje tvarkos aprašas, Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 bei viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170, bei šiuos teisės aktus detalizuojantys, Kauno apylinkės teismo vyriausiosios specialistės (finansininkės) Danutės Klimkevičienės pateikti, ir kiti vidaus teisės aktai: 2021 m. vasario 26 d. Kauno apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. V-34 patvirtintas Kauno apylinkės teismo 2021 m. organizacinės veiklos priežiūros planas; Darbo reglamentas, patvirtintas Kauno apylinkės teismo pirmininko 2020 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-207; Kauno apylinkės teismo Finansų kontrolės taisyklės, patvirtintos Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. V-65; Kauno apylinkės teismo pirmininko 2021 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-31 patvirtintas Kauno apylinkės teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo organizavimo jiems negalint eiti pavestų pareigų dėl pateisinamų priežasčių ir priemokų, premijų, piniginių išmokų, materialinių pašalpų mokėjimo ir kompensavimo už budėjimą poilsio ir švenčių dienomis aprašas; 2019 m. balandžio 1 d. Kauno apylinkės teismo pirmininko įsakymu patvirtintas Kauno apylinkės teismo lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms tvarkos aprašas; Kauno apylinkės teismo tarnybinių lengvųjų automobilių ridos ir degalų sunaudojimo apskaitos tvarka, patvirtinta Kauno apylinkės teismo pirmininko 2019 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. V-110; Kauno apylinkės teismo vidaus kontrolės politika, patvirtinta Kauno apylinkės teismo pirmininko 2021 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. V-60; Kauno apylinkės teismo darbo sistemos aprašas, patvirtintas Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. V-15; Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. birželio 14 d. įsakymas Nr. V-202 dėl liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje; Kauno apylinkės teismo kanclerio 2020 m. gegužės 5 d. įsakymu patvirtinti Kauno apylinkės teismo Finansų skyriaus nuostatai.

Vertinimo metu nustatyta, kad teismui skirtų lėšų naudojimo įstatymų nustatyta tvarka sritis susideda iš darbo užmokesčio ir priemokų, išmokų, premijų apmokėjimo tvarkos, įstatymų numatytų proceso dalyvių patirtų išlaidų apmokėjimo tvarkos, reprezentacinių išlaidų tvarkos, išlaidų susijusių su tarnybinių automobilių naudojimu tvarkos, vidaus kontrolės tvarkos ir apskaitos vadove nustatytų ilgalaikiojo materialinio ir nematerialinio turto apskaitos, atsargų apskaitos, ūkinio inventoriaus apskaitos, sąskaitų plano, nuomos, panaudos bei finansinių ataskaitų rinkinių tvarkų.

Susipažinus su Teismo vidaus aktais, nustatyta, kad Teisme priimti būtini teisės aktai, nustatantys bei detalizuojantys Teismui skirtų lėšų naudojimą įstatymų nustatyta tvarka: Darbo reglamento 79, 100 punktai; Finansų kontrolės taisyklės, Kauno apylinkės teismo 2021, 2022 m. organizacinės veiklos priežiūros planai (toliau – ir Priežiūros planai), 2021 m. kovo 29 d. Kauno apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. V-60 patvirtinta Kauno apylinkės teismo Vidaus kontrolės politika.

Teismo vidaus teisės aktuose numatyti konkretūs veiksmai dėl atsiskaitymų ir mokėjimų kontrolės, turto naudojimo kontrolės; numatyta išankstinė, einamoji ir paskesnioji finansų kontrolės, taip pat nustatyti konkretūs finansų kontrolės bei priežiūros funkcijas vykduojantys subjektai: Teismo pirmininkas, Kancleris, Finansų skyriaus vedėja. Numatyta, kad paskesniąją finansų kontrolę negali atlikti darbuotojas, atsakingas už išankstinę kontrolę, taip atskiriant skirtingų stadijų finansų kontrolės

subjektus. Finansų kontrolės taisyklės reglamentuoja kontrolės funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų priėmimo vidaus kontrolės procedūrą, jose nustatyti aiškūs finansų kontrolę vykdančių subjektų vaidmenys, užduočių paskirstymas ir atsakomybės pagal atskiras procedūras: ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo, priežiūros ir kontrolės; įsipareigojimų apskaitos, priežiūros ir kontrolės; turto apskaitos, priežiūros ir kontrolės; registru sudarymo, priežiūros ir kontrolės; informacinės sistemos procedūras; ataskaitų teisingumo; klaidų prevencijos; biudžeto sudarymo ir vykdymo teisingumo. Ataskaitiniu laikotarpiu Teisme buvo patvirtinta 2022 m. programos sąmata, įvykdytos 2021 m. vasario 26 d. Kauno apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. V-34 patvirtinto Kauno apylinkės teismo 2021 m. organizacinės veiklos priežiūros plano 5 punkte numatytos priemonės, bei įvykdytos 2022 m. vasario 28 d. Kauno apylinkės teismo pirmininko įsakymu Nr. V-65 patvirtinto Kauno apylinkės teismo 2022 metų organizacinės veiklos priežiūros plano 5 punkte numatytos priemonės, pateikiant teismo pirmininkui ataskaitas, taip užtikrinant teismo finansų ir biudžeto, materialinių vertybių naudojimo skaidrumą, apsaugą ir kontrolę tarp jų – užtikrinti teismui skirtų lėšų naudojimą įstatymų nustatyta tvarka.

Įvertinus Kauno apylinkės teismo Vidaus kontrolės politiką, Finansų kontrolės taisyklių turinį, tai, kad vidiniu teisės aktu (2021 m. kovo 15 d. Kauno apylinkės teismo pirmininko įsakymu) nustatytas konkretus sąrašas Kauno apylinkės teismo asmenų, turinčių teisę pasirašyti apskaitos dokumentus (taip paskirstant ir atsakomybę už dokumentų rengimą bei priėmimą), laikytina, kad vidiniuose teisės aktuose detalios reglamentuota finansų tvarkymo kontrolė, užtikrinanti teismui skirtų lėšų panaudojimą įstatymų nustatyta tvarka, yra užtektina ir veiksminga.

Teismo vidaus aktai, reguliuojantys Teismui skirtų lėšų naudojimą įstatymų nustatyta tvarka užtikrinimą periodiškai peržiūrėti ir atnaujinami: Kauno apylinkės teismo pirmininkui patvirtinus 2021 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-31 Kauno apylinkės teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo organizavimo jiems negalint eiti pavestų pareigų dėl pateisinamų prižasčių ir priemonių, premijų, piniginių išmokų, materialinių pašalpų mokėjimo ir kompensavimo už budėjimą poilsio ir švenčių dienomis aprašą, kuriame nustatyti šių lėšų išmokėjimo kriterijai, terminai ir subjektas (Teismo pirmininko sudaryta komisija) priimančias sprendimus dėl išmokėjimo, analizuojamu laikotarpiu Teismo pirmininko įsakymais buvo pakeistas tris kartus (2021 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-218 nustatyta komisijos kadencijos trukmė; 2021 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. V-270 įsakymu patikslintos aplinkybės dėl pavadavimo ir išmokų dydžiai kitiems tarnautojams; 2022 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-137 patikslinta, esant kokioms sąlygoms priemonė už pavadavimą neskiriama).

Teisme aptariamam laikotarpiu galiojo bei buvo atnaujinti teisės aktai, reglamentuojantys sprendimų, susijusių su Teismo turto valdymu, naudojimu bei disponavimu juo, kuriems nereikia kitos valstybės įstaigos patvirtinimo, priėmimo procedūras:

1. 2019 m. balandžio 1 d. Kauno apylinkės teismo pirmininko įsakymu patvirtintas Kauno apylinkės teismo lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms tvarkos aprašas;

2. Kauno apylinkės teismo tarnybinių lengvųjų automobilių ridos ir degalų sunaudojimo apskaitos tvarka, patvirtinta Kauno apylinkės teismo pirmininko 2019 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. V-110;

3. Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. V-202 netekusiu galios pripažintas Kauno apylinkės teismo pirmininko 2018 m. spalio 23 d. įsakymas Nr. V-323 „Dėl liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių nusižengimų teisenoje“ ir patvirtinta prašymo dėl proceso išlaidų apmokėjimo forma, nurodant formą pildyti teismo posėdžių sekretoriams, bei nustatant, kad prašymo forma, gavus bylą nagrinėjusio teisėjo sutikimą ir proceso dalyviui pateikus įrodymus, pateikiama Finansų skyriaus specialistams (finansininkams), kurie išmokėtinas sumas skaičiuoja vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos vyriausybės 2003 m. balandžio 25 d. nutarime Nr. 524 nustatyta tvarka. Šiuo įsakymu įgaliojimas išmokėti Finansų skyriaus specialisto (finansininko) apskaičiuotas sumas suteiktas Finansų skyriaus vedėjui, taip atskiriant atsakingų subjektų funkcijas ir atsakomybę;

4. Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-9 patvirtintas Kauno apylinkės teismo darbo apmokėjimo sistemos aprašas, suderintas su Finansų skyriaus vedėja, teismo kanclere, Darbo tarybos pirmininke; Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. V-64 pakeistas Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-9 patvirtinto Kauno apylinkės teismo darbo apmokėjimo sistemos aprašo 2 priedas;

Atlikusi veiklos srities – Teismui skirtų lėšų naudojimo įstatymo nustatyta tvarka – vertinimą, darytina išvada, kad korupcijos rizikos tikimybė šioje srityje nenustatyta. Tiriamuoju laikotarpiu nenustatyta jog būtų padaryta ar galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika arba kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas. Teismo tarnautojų bei darbuotojų, užtikrinančių Teismui skirtų lėšų panaudojimą funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti, teisės aktai (priimti valstybės institucijų bei Teismo vidaus aktai), reguliuojantys šią sritį yra aiškūs bei suderinti tarpusavyje. Nurodytoje srityje nebuvo naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Finansų skyriaus darbuotojų, dalyvaujančių Teismui skirtų lėšų panaudojimo įstatymų nustatyta tvarka procese, darbo priežiūra yra pakankama, kadangi jų veiklą prižiūri Finansų skyriaus vedėja. Priimami sprendimai nurodytoje srityje yra skaidrūs bei fiksuojami teisės aktuose nustatyta tvarka, naudojamosi informacinėmis sistemomis (VBAMS, BAFVS, VSAKIS, VTIPS, VSAKIS, efaktūros, esaskaitos sistemomis).

Priežasčių, kurių pagrindu atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas kontekste darytina išvada, kad korupcijos rizika šioje srityje yra valdoma atskyrus už sprendimo priėmimus atsakingus ir šių sprendimų vykdymą atsakingus subjektus, todėl galėtų būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams.

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VERTINIMAS ATRANKŲ Į PAKAITINIO VALSTYBĖS TARNAUTOJO PAREIGAS VYKDYMO SRITYJE

Atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymo srities korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas atliekamas nustatant, kad šioje srityje yra galimi toliau paminėti korupcijos rizikos veiksniai: vidiniai, individualūs bei darbo proceso ir analizuojama sritis atitinka Aprašo 11.4 punkte nurodytą kriterijų – daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kito teismo subjekto patvirtinimo.

Analizuotu laikotarpiu nuo 2021 m. liepos 1 d. – 2022 m. birželio 30 d. galiojo šie teisės aktai, reguliuojantys atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymą Teisme: Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintas Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašas (toliau – ir Priėmimo Aprašas), Kauno apylinkės teismo Kanclerio 2021 m. rugsėjo 13 d. Nr. įsakymas V-197 dėl pavyzdinių formų patvirtinimo.

Nustatyta, kad Kauno apylinkės teisme organizuojamų atrankų į pakaitinių valstybės tarnautojų pareigas vykdymo procedūra (atrankos paskelbimas, komisijos sudarymas, nusišalinimo pagrindai ir tvarka, pretendentų vertinimas, atrankos rezultatų paskelbimas) atliekama tiesiogiai vadovaujantis aukštesnės galios teisės aktais ir papildomai reglamentuojama vidiniais teisės aktais, atitinkančiais aukštesnės galios teisės aktus: Teismas, naudodamasis Valstybės tarnybos valdymo informacine sistema pateikia Valstybės tarnybos departamentui pareigybių, į kurias bus skelbiamas atranka, aprašymus. Visos atrankos skelbiamos Valstybės tarnybos portale ir Kauno apylinkės teismo interneto svetainėje, nurodant valstybės tarnautojo pareigų pavadinimą, pareigybei keliamus reikalavimus, pareigybei nustatytą pareiginės algos koeficientą, valstybės tarnautojo funkcijas, atrankos skelbimo numerį, už konkurso ar atrankos organizavimą atsakingo asmens kontaktus ir kitą informaciją. Už atrankų organizavimą atsakingas Teismo kancleris, o jam nesant – Teismo pirmininkas kuris, kiekvienai skelbiamai atrankai, įsakymu sudaro atrankos komisiją, sudarytą iš valstybės tarnautojų, kurios sudėtis nuolatos keičiasi. Apraše detalizuoti reikalavimai komisijos

sudėčiai, minimalus atrankos komisijos narių skaičius, jų teisės ir pareigos, nusišalinimo pagrindai, taip pat nustatyta galimybė įtraukti stebėtojo teisėmis Teisme veikiančios Darbo tarybos atstovus.

Teismo Kanclerio ar Teismo pirmininko sudarytos komisijos nariai veikia Priėmimo aprašo nustatyta tvarka ir naudoja Kauno apylinkės teismo Kanclerio 2021 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. V-197 patvirtintas Asmens tapatybės patvirtinimo, Individualaus vertinimo, Komisijos narių galutinio vertinimo lentelių formas, aptaria pretendentų vertinimo organizavimo planą, kuris, naudojantis informacinėmis sistemomis, laikantis įstatyme nustatytų terminų, pateikiamas pretendentams ir dar kartą žodžiu pristatomas atrankos vykdymo metu. Pretendentams atrankos metu taip pat paaiškinama, kad Teisme taikoma minimalaus balo riba – 6 balai, kuri naudojama visais atvejais, įskaitant ir atrankas, kuriose dalyvauja vienas asmuo, taip užkertant kelią regimybės, kad atranką gali laimėti vienintelis joje dalyvaujantis ar aukščiausią balą iš dalyvaujančių pretendentų surinkęs asmuo.

Vadovaujantis galiojančiomis teisės nuostatomis skelbime apie atranką taip pat turi būti nurodomi galimi vertinimo metodai ir kriterijai, kuriuos pasirinkti Priėmimo aprašo nuostatos leidžia pačiai komisijai ir kurie paskelbus atranką negali būti keičiami (Priėmimo aprašo 5 punktą). Pažymėtina, kad nors galimi vertinimo metodai ir kriterijai turi būti nurodomi paskelbimo apie atranką metu, tačiau vadovaujantis šio aprašo 32 punktu, komisija likus ne mažiau kaip 3 darbo dienoms iki pretendentų vertinimo komisijoje dienos, sudaro pretendentų vertinimo organizavimo planą, kuriame aptariami pretendentų vertinimo komisijoje metu naudotini vertinimo kriterijai ir metodai ir kita (vertinimo balų skaičiavimo procedūra, jeigu bus taikomas daugiau nei vienas vertinimo metodas, nusprendžiama, ar pretendentai bus vertinami telekomunikacijų galiniais įrenginiais, o jeigu bus, – kokių būdu, parengiami klausimai, užduotys ir jų vertinimo kriterijai, nustatomi pretendentų vertinimo etapai, aptariami kiti su pretendentų vertinimu susiję klausimai) ir ši informacija, vadovaujantis Priėmimo aprašo 39 punktu, pretendentams, naudojantis VATIS sistema pateikiama ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki pretendentų vertinimo komisijoje dienos. Už informacijos pateikimą pretendentams atsakingi Teismo Kanclerio tarnybos vyresnieji specialistai. Peržiūrėjus valstybės tarnybos portale prieinamą viešą informaciją nustatyta, kad Kauno apylinkės teismo organizuotos atrankos į pakaitinių valstybės tarnautojų pareigas paskelbtos laikantis Priėmimo aprašo nustatytos tvarkos, tačiau skelbimuose nėra nurodomi galimi vertinimo metodai ir kriterijai.

Išanalizavus galiojančią teisinį reguliavimą darytina išvada, kad Teisme tiesiogiai taikomos Priėmimo aprašo nuostatos ir yra priimti būtini teisės aktai detalizuojantys atrankos procedūroms reikalingas formas. Šioje srityje numatyti konkretūs kontrolės funkcijas (Teismo Kancleris, Teismo pirmininkas – dėl sprendimų pradėti atranką, sudaryti komisiją) ir sprendimo priėmimą vykdančios subjektai (komisija, Kanclerio tarnybos specialistai), išsamiai ir tiksliai apibrėžtos jų teisės ir pareigos, subjektams nėra suteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra, todėl nėra poreikio šios srities reglamentuoti detaliau. Vertinimo metu komisijos nariai turi teisę užduoti individualius klausimus, tačiau naudojami vertinimo metodai ir kriterijai yra aptarti Priėmimo aprašo nuostatomis, kurių laikosi komisija kiekvienu atveju apie tai informuodama pretendentus prieš pradėdant vertinimui, todėl nėra sudaromos prielaidos vertinimo nevienodumui ar diskriminacijai kilti.

Atlikus teismo veiklos srities – atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymo – vertinimą, nenustatyta, kad tiriamuoju laikotarpiu padaryta ar galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika arba kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas, fizinių ar juridinių asmenų skundų dėl atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymo negauta. Teismo tarnautojų, organizuojančių atrankas į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymo funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti. Nurodytoje srityje nebuvo naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Teisme sukurta ir įgyvendinta vadybos sistema yra veiksminga ir sąlygos vadybos sistemos palaikymui bei tobulinimui yra sudarytos, pastabų ir neatitikčių nepareikšta. Korupcijos rizika šioje srityje yra valdoma atskyrus už sprendimo priėmimus atsakingus ir šių sprendimų vykdymą atsakingus subjektus, todėl galėtų būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams. Atrankų organizavimo tvarka yra skaidri, komisijos nariams Priėmimo aprašu suteikta diskrecijos teisė pasirinkti užduodamus individualius klausimus, užtikrina organizavimo/kontroliavimo ir vykdymo subjektų veiksmų

atskyrimą, tačiau naudojama vieninga vertinimo sistema nesuteikia galimybės atsakingiems asmenims veikti savo nuožiūra, todėl darytina išvada, kad korupcijos rizika šioje srityje nenustatyta ir galėtų būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, siekiant visapusiškos atitikties Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 nuostatomis, taip pat užtikrinti skaidrumo principo įgyvendinimą **siūloma:**

- Teismo vykdomose atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas skelbimuose nurodyti galimus vertinimo metodus ir kriterijus (pvz. skelbime apie organizuojamą atranką nurodyti, kad atrankos metu galimi vertinimo metodai yra interviu (atrankoje dalyvaujant mažiau nei 6 asmenims) arba testas (atrankoje dalyvaujant daugiau nei šešiams asmenims).

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VERTINIMAS TEISMO VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ TARNYBINĖS VEIKLOS VERTINIMO SRITYJE

Teismo valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo srities korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas atliekamas nustačius, kad šioje srityje yra galimi toliau paminėti korupcijos rizikos veiksniai: išoriniai ir sisteminiai ir analizuojama sritis atitinka Aprašo 11.4 punkte nurodytą kriterijų – daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kito teismo subjekto patvirtinimo.

Analizuotu laikotarpiu nuo 2021 m. liepos 1 d. – 2022 m. birželio 30 d. galiojo šie teisės aktai, reguliuojantys atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymą Teisme: Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintas Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo tvarkos aprašas (toliau – Vertinimo tvarkos aprašas ir kaip metodinė priemonė Kauno apylinkės teismo pirmininko 2021 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-1, patvirtintos valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo procedūrų gairės.

Nustatyta, kad Kauno apylinkės teisme atliekamas Vertinimo tvarkos apraše reglamentuotas eilinis ir neeilinis teismo valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas, kurį atlieka valstybės tarnautojų tiesioginiai vadovai, kurie taip pat kiekvienais metais suformuluoja pavaldžių darbuotojų einamųjų metų užduotis, kas atitinka tiesioginių vadovų funkcijas. Valstybės tarnautojų eilinis vertinimas atliekami Vertinimo tvarkos apraše nustatyta tvarka ir terminais, kuriuos galima išskirti į tris etapus: 1. pirmajame etape valstybės tarnautojai atlieka Vertinimo tvarkos aprašo 6 punkte nurodytus veiksmus ir pateikia tiesioginiam vadovui užpildytą Tiesioginio vadovo motyvuoto siūlymo valstybės tarnautojo kasmetinio tarnybinės veiklos vertinimo metu formą, kurioje aprašo pagrindinius praėjusių metų tarnybinės veiklos rezultatus, vykdant iškeltas užduotis, įsivertina savo gebėjimus atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir pagal nustatytus kvalifikacijos vertinimo kriterijus įsivertina savo kvalifikaciją, pasiūlo einamųjų metų užduotis ir jų vertinimo rodiklius bei riziką, kuriai esant užduotys gali būti neįvykdytos; 2. antrajame etape, vadovaujantis Vertinimo aprašo 8-10 punktais, atliekamas valstybės tarnautojo ir jo tiesioginio vadovo pokalbis, po kurio tiesioginis vadovas susipažįsta su pirmajame etape nurodytais valstybės tarnautojo pateiktais duomenimis; 3. trečiajame etape tiesioginis vadovas užpildo Motyvuotą siūlymą, kuriame įrašo pasiektų tarnybinės veiklos rezultatų, vykdant užduotis, vertinimą, įvertina valstybės tarnautojo gebėjimus atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas bei kvalifikaciją ir įrašo komentarus, jeigu jo ir valstybės tarnautojo vertinimai nesutampa. Šiame etape tiesioginis vadovas taip pat vertina valstybės tarnautojo kompetencijas, tačiau vertinimo rezultatas į bendrą tarnybinės veiklos vertinimo balą nėra įskaičiuojamas ir naudojamas tik karjeros valstybės tarnautojo ir pakaitinio valstybės tarnautojo kvalifikacijos tobulinimo poreikiui nustatyti. Baigdamas šį etapą tiesioginis vadovas, vadovaudamasis Vertinimo tvarkos aprašo 11.6, 11.7 punktus įrašo bendrą įvertinimą ir siūlymus, su kuo yra supažindinamas valstybės tarnautojas, o duomenys apie vertinimo rezultatus suvedami į VATIS sistemą.

Valstybės tarnautojų neeilinis vertinimas atliekamas esant bent vienam iš Vertinimo tvarkos apraše nustatytų pagrindų, kuriems esant tiesioginis vadovas ir valstybės tarnautojas kreipiasi į valstybės tarnautoją į pareigas priėmusį asmenį, kuriam suteikiama teisė, motyvuotu sprendimu, neatlikti valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos neeilinio vertinimo (Vertinimo tvarkos aprašo 28, 29 punktai). Nusprendus atlikti neeilinį vertinimą, jis atliekamas analogiškais trimis etapais, įtvirtintais Tvarkos aprašo IV skyriuje.

Vertinimo tvarkos aprašo V skyriuje įtvirtintas kontrolės mechanizmas: nustatyta, kad karjeros ar pakaitiniam valstybės tarnautojui, nesutikus su tiesioginio vadovo atliktu tarnybinės veiklos vertinimu, per nustatytą terminą nuo supažindinimo su Motyvuotu siūlymu ar Siūlymu, valstybės tarnautoją į pareigas priimančiam asmeniui gali pateikti rašytinį kreipimąsi su prašymu, kad jo tarnybinę veiklą įvertintų vertinimo komisija, susidedanti iš ne mažiau kaip 5 valstybės tarnautojų, einančių pareigas toje pačioje įstaigoje, kaip ir valstybės tarnautojas, kurio tarnybinė veikla vertinama. Vertinimo komisijos teisės, pareigos bei atsakomybė nustatyta Vertinimo tvarkos aprašo V skyriuje, taip užtikrinant kontrolę, objektyvumą ir nešališkumą. Kontrolės mechanizmui įgyvendinti Teisme priimti būtini teisės aktai: Kauno apylinkės teismo pirmininko 2020 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. V-111 teisme yra sudaryta Karjeros ir pakaitinių valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisija, kurios sudėtis atnaujinta Kauno apylinkės teismo pirmininko 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-276. Analizuojamu laikotarpiu, taip pat ir nuo komisijos sudarymo dienos nėra gautas nei vienas kreipimasis su prašymu komisijai atlikti tarnybinės veiklos vertinimą.

Išanalizavus galiojančią teisinę reguliavimą darytina išvada, kad Teisme tiesiogiai taikomos Vertinimo tvarkos aprašo nuostatos ir yra priimti būtini teisės aktai teikiantys metodinę pagalbą valstybės tarnautojams ir užtikrinantys kontrolės mechanizmo įgyvendinimą. Šioje srityje numatyti konkretūs sprendimus priimančiosios subjektai (tiesioginiai vadovai) ir kontrolę įgyvendinantis subjektas (Karjeros ir pakaitinių valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisija), išsamiai ir tiksliai apibrėžtos jų teisės ir pareigos, subjektams nėra suteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra, todėl nėra poreikio šios srities reglamentuoti detalčiau.

Atlikus teismo veiklos srities – Teismo valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo – vertinimą darytina išvada, kad korupcijos rizikos tikimybė šioje srityje nenustatyta. Tiriamuoju laikotarpiu nenustatyta padaryta ar galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika arba kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas, fizinių ar juridinių asmenų skundų dėl atrankų į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vykdymo negauta. Tarnybinės veiklos vertinime dalyvaujančių subjektų (valstybės tarnautojo, tiesioginio vadovo bei Karjeros ir pakaitinių valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijos) funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti. Nurodytoje srityje nebuvo naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Teisme sukurta ir įgyvendinta vadybos sistema yra veiksminga ir sąlygos vadybos sistemos palaikymui bei tobulinimui yra sudarytos, pastabų ir neatitikčių nepareikšta. Korupcijos rizika šioje srityje yra valdoma detalčiai reglamentuotais vertinimo etapais ir kriterijais, kuriais remiantis priimamas galutinis sprendimas dėl darbuotojo įvertinimo, todėl galėtų būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams, todėl darytina išvada, kad korupcijos rizika nenustatyta.

Priežasčių, kurių pagrindų atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas kontekste darytina išvada, kad korupcijos rizika šioje srityje yra valdoma teisės aktų nustatytais priemonėmis (vertinimo procese aktyviai dalyvaujant valstybės tarnautojui, kurio veikla yra vertinama, išskyrus aiškius vertinimo eigos etapus ir įgyvendinant kontrolės mechanizmą), todėl galėtų būti pažeista tik esant nesąžiningiems atsakingų darbuotojų veiksams.

Subjektas, atsakingas už korupcijai atsparios
aplinkos kūrimą
Kauno apylinkės teismo
teisėjo vyresnioji padėjėja

Indrė Cvilikaitė